Ferdowsi University of Mashhad Journal of Social Sciences, Vol. 20, No. 4, Winter 2023-2024, Serial Number 46

DOI: 10.22067/ social.2023.85214.1443

Islamic Lifestyle and its Impact on Social Security (Case Study of Arak City)

Hadi Rafieikia[1]
Assistant Professor of Crime Prevention Management, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran

Hamidreza Nomoradi
Instructor of Crime Law and Criminology, University of Applied Science and Technology, Arak, Iran

Mohammadamin Maghazei
Instructor of Business Management, University of Applied Science and Technology, Arak, Iran

Revised: 2 December2023 Accepted: 20 December 2023 Received: 7 October 2023

Abstract

Lifestyle is a set of tastes, beliefs, behaviors and behavioral achievements of a person, a group or a culture. Various socio-cultural and religious institutions are trying to explicate the religious lifestyle and implement its components in the religious society. They are doing this through weighting the values and fighting against anti-values to internalize the values. The purpose of internalizing the Islamic lifestyle is to preserve the spiritual and psychological life and security of the society, to strengthen families, to raise a generation of believers and revolutionaries, and to neutralize cultural conspiracies. Along with these revolutionary institutions, some people are also trying to attack the religious beliefs by promoting the western lifestyle and the tendency of the youth towards this type of lifestyle and cause unrest and loss of social security. Clarifying the relationship between Islamic lifestyle as a belief and behavior and social security as a need is very important at it will have a significant impact on the internalization of Islamic lifestyle and, as a result, achieving social security. Therefore, a case study of this important issue in the city of Arak was the aim of this research. To do this, a survey was done using library method and a descriptive approach. The opinion of elites and experts of security and information institutions were obtained to investigate the role of religious lifestyle and its impact on social security in Arak. The study come to the conclusion that adopting the Islamic lifestyle and living in accordance with the Islamic lifestyle has

1. Corresponding Author. Email: zas1401salar@gmail.com

resulted in healthy communication away from destructive factors, and has resulted in the establishment of order and security in the society.

Keywords: Lifestyle, Islamic Lifestyle, Security, Social Security

DOI: 10.22067/ social.2023.85214.1443
مقالهٔ پژوهشی– مطالعه موردی

مطالعهٔ نقش سبک زندگی اسلامی در ارتقای امنیت اجتماعی (موردمطالعه: شهر اراک)

هادی رفیعی‌کیا (استادیار مدیریت پیشگیری از جرم، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران، نویسندهٔ مسئول)
sattar91h93@gmail.comhdldg

حمیدرضا نومرادی (مربی حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشگاه جامع علمی کاربردی استان مرکزی، اراک، ایران)
zas1401salar@gmail.com

محمدامین مغازه‌ئی (مربی مدیریت بازرگانی، دانشگاه جامع علمی کاربردی استان مرکزی، اراک، ایران)
manager_m1987@yahoo.com

چکیده

سبک زندگی مجموعه‌ای از سلیقه‌ها، باورها، رفتارها، دستاوردهای رفتاری یک فرد، یک گروه یا یک فرهنگ است. نهادهای فرهنگی، اجتماعی و دینی گوناگون برای تبیین سبک زندگی دینی و پیاده‌سازی مؤلفه‌های آن در جامعهٔ دینی در تلاش هستند تا با نهادینه‌سازی این مهم، ارزش‌ها را تبیین و با ضدارزش‌ها مقابله کنند. هدف از نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی حفظ حیات روحی و روانی و امنیت جامعه و تحکیم بخشیدن به کانون خانواده‌ها، تربیت نسل مؤمن و انقلابی و خنثی‌سازی توطئه‌های فرهنگی است. تبیین رابطهٔ سبک زندگی اسلامی به‌عنوان یک باور و رفتار و امنیت اجتماعی به‌عنوان یک نیاز، اهمیت به‌سزایی داشته و در نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی و به‌تبع آن، رسیدن به امنیت اجتماعی تأثیر قابل‌توجهی خواهد داشت. لذا بررسی موردی این مهم در شهر اراک مدنظر این پژوهش بوده که به همین منظور با روش تحقیق پیمایشی و کتابخانه‌ای و به شیوهٔ توصیفی و با اخذ

نشریهٔ علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، سال بیستم، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۲، شماره پیاپی ۴۶ صص ۲۷۰-۲۴۱
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱ تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹

نظر نخبگان و صاحب‌نظران نهادهای امنیّتی و اطلاعاتی، به بررسی نقش سبک زندگی دینی و تأثیر آن در امنیّت اجتماعی شهر اراک پرداخته شده است. درنهایت به این نتیجه رسیده‌ایم که اتخاذ سبک زندگی اسلامی و زیست مطابق با الگوی زندگی اسلامی، ارتباطی سالم و به‌دوراز عوامل مخرب را موجب شده و باعث برقرار شدن نظم و امنیت در جامعه می‌شود؛ حقیقتی که آمارهای میدانی حاصل شده از واقعیت شهر اراک بر آن صحه می‌گذارند.
واژگان کلیدی: سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، امنیّت، امنیّت اجتماعی.

۱ . مقدمه

۱.۱. بیان مسئله

اگر بپذیریم که داشتن شیوهٔ زندگی اسلامی، بسترساز تمدن نوین اسلامی و پیشرفت همه‌جانبه است، رسیدن به این شیوهٔ زندگی و عمل به آن اهمیت خود را بهتر می‌نمایاند. فرمایش مقام معظم رهبری به‌عنوان معیار در بحثِ سبک زندگی به این شکل تبیین می‌شود که: «اگر از منظر معنویت نگاه کنیم –که هدف انسان، رستگاری و فلاح و نجاح است– باید به سبک زندگی اهمیت دهیم؛ اگر به معنویت و رستگاری معنوی اعتقادی هم نداشته باشیم، برای زندگی راحت، زندگی برخوردار از امنیت روانی و اخلاقی، بازپرداختن به سبک زندگی مهم است.» (رهبر معظم انقلاب در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳)

حال با توجه به اهمیتِ سبک زندگی اسلامی، ابتدا باید یک تقسیم‌بندی مهم را در اینجا مدنظر قرار دهیم و آن تقسیم‌بندی عبارت از این است که در نگاه مقام معظم رهبری، تمدن نوین اسلامی که به‌عنوان هدف ملت ایران و هدف انقلاب اسلامی در نظر گرفته شده است (رهبر معظم انقلاب در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳) خود دارای دو بخش اساسی است:

الف– بخش ابزاری یا به تعبیر ایشان، بخش سخت‌افزاری تمدن (شامل علم، اختراع، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی، اعتبار بین‌المللی، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ و موارد دیگر)

ب- بخش اصلی و متنیِ تمدن یا همان بخش نرم‌افزاری تمدن که منظور همان «سبک زندگی» است. (مثل مسألهٔ خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسألهٔ خط، مسألهٔ زبان، مسألهٔ کسب‌وکار و موارد دیگر)

از منظر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، سبک زندگی، نسبت به بخش دیگر که همانا بخش ابزاری تمدن‌سازی است، بخش مهم‌تر و اساسی‌تری به‌حساب می‌آید و ایشان صراحتاً اشاره می‌کنند که «اگر ما در این بخشی که متن زندگی است، پیشرفت نکنیم، همهٔ پیشرفت‌هایی که در بخش اول کردیم، نمی‌تواند ما را رستگار کند» (رهبر معظم انقلاب در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳)

برای آن‌که ما در سخت‌افزارها و ابزارها، پیشرفت لازم را برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی داشته باشیم، لازم است که این سخت‌افزار بر پایهٔ یک نرم‌افزار یا محتوای الهی، کلان، جامع، کامل و آینده‌نگرانه ساخته و بنا نهاده شود.

حقیقت این است که در خصوص سبک زندگی، این نکته پیداست که ایشان نهایت اهمیت را برای این موضوع قائل هستند و باز با استناد به دغدغهٔ همیشگی ایشان در مورد بومی‌سازی و اسلامی-ایرانی کردنِ امور در حوزهٔ تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرا در کشور، باید به این جمع‌بندی رسید که سبک زندگی اسلامی- ایرانی باید در مقابل سبک زندگی غربی -که مفهوم آن در «سبک زندگی آمریکایی» (رهبر معظم انقلاب در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳) عینیت می‌یابد- مطرح شود.

یکی از شگفت‌آورترین تغییرات اجتماعی دهه‌های اخیر، توجه به رویکردهای امنیّتی در مدیریت شهرها بوده است. بروز و ظهور ابعاد متعدد تهدیدات امنیّتی در شهرها اعم از تهدیدات فرهنگی- اجتماعی، تهدیدات اقتصادی، تهدیدات فناوری اطلاعات و ارتباطات و تهدیدات نظامی از عوامل مخل امنیّت بوده و است.

امنیت یکی از بارزترین وجوه بالندگی یک جامعه و بسترساز توسعه و ثبات آن جامعه است (محسنی، ۱۳۸۹، ص. ۲). التفات به مقولهٔ بررسی امنیت اجتماعی ازآن‌جهت اهمیّتی مضاعف

می‌یابد که ابعاد، شاخصه‌ها و مظاهر آن اختلاط و درهم‌تنیدگی با سایر ابعاد تهدید دارد. به همین دلیل، آشنایی با نظرات و نیازمندی‌ها و شناخت امنیت اجتماعی برای مسئولین در راستای اتخاذ تدابیر لازم به‌منظور رفع و کنترل آن، امری ضروری است. اگر در برنامه‌ریزی توسعه، طرح‌ریزی جمع‌آوری اطلاعات و تهیۀ دستورالعمل‌ها به تنگناها و امنیت اجتماعی توجه شود، شاید بخش مهمی از تنش فرهنگی- اجتماعی را مهار نماید و بدیهی می‌نماید که توجه به امنیت اجتماعی باید در تمامی کشور مورد مُداقه قرار گیرد تا بتوان در جهت‌گیری‌های آینده با دقت نظر در نتایج این توجهات و با توجه به اولویت‌های به‌دست‌آمده در زمان و هزینه برای تأمین امنیّت صرفه‌جویی نمود.

ضرورت مطالعۀ این موضوع را می‌توان در فهم بهتر چگونگی اثرگذاری سبک زندگی اسلامی بر افزایش امنیت و آرامش در جامعه دانست. مطالعۀ این موضوع به‌خصوص در میهن عزیزمان ایران و به‌ویژه امروز که مردم آن در معرض تهاجم فرهنگی غرب و خرده‌فرهنگ‌های معارض هستند، ضرورت دارد.

ارتقای امنیت اجتماعی به‌عنوان یک هدف اساسی، نیازمند بررسی عوامل مختلفی است که می‌توانند به افزایش یا کاهش آن کمک کنند. یکی از این عوامل، سبک زندگی اسلامی است که به‌عنوان یک الگوی زندگی موردتوجه قرار گرفته است.

خلأ تحقیقات انجام‌شده در این زمینه را می‌توان عدم مطالعۀ موردی دربارۀ مفاهیم عملیاتی رابطۀ میان سبک زندگی اسلامی و امنیت دانست.

تحقیقات نشان داده است سبک زندگی اسلامی با ارزش‌هایی مانند مسئولیت‌پذیری (طولابی و همکاران، ۱۳۹۲، ص. ۱۱۶)، عدالت، همبستگی و احترام به حقوق دیگران (احمد و همکاران، ۲۰۰۲، صص. ۲-۵) همراه است. این ارزش‌ها می‌توانند به تقویت ارتباط اجتماعی، کاهش جرم و جنایت، افزایش همبستگی و تقویت احساس امنیت (امیری لرگانی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۲۲؛ افتخاری و شهباز، ۱۳۹۸، ص. ۳۶۱) در جامعه کمک کنند. دیگر مؤلفه‌های فردی و اجتماعی اثرگذار بر سبک زندگی اجتماعی و اثرپذیر از آن‌که در پیشینۀ پژوهش بدان‌ها اشاره شده است،

هویت اجتماعی، عزت‌نفس، خودکارآمدی اجتماعی، سلیقهٔ فردی، اخلاق اجتماعی، اخلاق فردی، احساس اعتماد، امنیت اجتماعی و سلامت اجتماعی هستند.

با توجه به این واقعیت، تحقیقات بیشتری در خصوص نقش سبک زندگی اسلامی در ارتقای امنیت اجتماعی، به‌ویژه در شهر اراک که یک شهر پرجمعیت است و پایتخت صنعتی ایران به‌حساب می‌آید، ضروری به نظر می‌رسد و تبیین این مهم در ملموس‌سازی نقش سبک زندگی اسلامی در رسیدن به امنیت اجتماعی، تأثیر به‌سزایی داشته و برای نهادها و سازمان‌های مرتبط با بحث امنیت نیز قابل بهره‌برداری خواهد بود. ازاین‌رو، با توجه به دغدغه‌های شخصی در خصوص افزایش امنیت و آرامش در جامعه، تصمیم گرفته شد تا در این موضوع تحقیق شده و نقش سبک زندگی اسلامی در این راستا بررسی گردد.

۱.۲. اهداف

هدف از انجام این تحلیل، بررسی تأثیر متغیرهای مستقل شامل متأثر شدن اعتقادات، استحاله فرهنگ عمومی، تغییرات جمعیتی، تضعیف هنر و رسانه و دیگر متغیرها بر متغیر وابسته امنیت اجتماعی در شهر اراک است. با شناسایی میزان و جهت تأثیر این متغیرها، می‌توان سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مناسب برای افزایش امنیت اجتماعی در شهر اراک داشت.

و اهداف فرعی شامل موارد زیر هستند:

– آشنایی با شاخص‌ها و مؤلفه‌های تهدیدات فرهنگی، اجتماعی و امنیتی.

– کمک به مسئولین انتظامی و امنیتی جهت شناخت علل بروز ناامنی در شهر اراک.

– ارائهٔ پیشنهاد جهت بهبود مدیریت شهری و برقراری امنیت اجتماعی در شهر اراک.

در این پژوهش فرض بر این است که مؤلفه‌های مختلفی از سبک زندگی اسلامی بر امنیت اجتماعی اثرگذار است و پرسش‌شوندگان نظر خود را با صداقت بیان کرده‌اند.

۱.۳. پرسش‌ها

در این راستا دو پرسش مطرح می‌شوند:

– مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی و مؤلفه‌های امنیت اجتماعی کدامند؟

– تأثیر شاخص‌های سبک زندگی اسلامی بر مؤلفه‌های امنیت اجتماعی شهر اراک چه است؟

۲. مبانی نظری تحقیق

۲.۱. مرور پیشینه

بررسی پیشینهٔ تحقیق نشان می‌دهد بیشتر پژوهش‌های داخلی که در رابطه با سبک زندگی اسلامی انجام گرفته‌اند، به‌طورکلی مؤلفه‌های فردی و اجتماعی سبک زندگی اسلامی و مضامین اثرگذار و اثرپذیر بر آن را بررسی کرده و آن‌ها را از زوایای مختلف در ارتباط با این موضوع مورد واکاوی قرار داده‌اند. این مؤلفه‌ها را می‌توان هویت اجتماعی، عزت‌نفس، خودکارآمدی اجتماعی، سلیقهٔ فردی، اخلاق اجتماعی، اخلاق فردی، سلامت، احساس اعتماد و امنیت مثال زد. در پیشینهٔ پژوهش داخلی، تحقیقی که به‌طور مستقیم و تخصصی به رابطهٔ میان سبک زندگی دینی و مفهوم امنیت پرداخته باشد، وجود ندارد.

کاویانی (۱۳۸۸) مقالهٔ خود «تربیت اسلامی: گذر از اهداف کلی به اهداف رفتاری» را با هدف ترسیم و ارائهٔ مدلی برای اهداف تربیت اسلامی و به‌تبع آن، مشخص کردن اهداف کلی و واسطه‌ای و تأکید بر اهداف رفتاری در تربیت اسلامی تألیف کرد. بدین منظور، وی متون درجه اول دینی و شماری از آثار نویسندگان اسلامی را بررسی کرد. بدین ترتیب، او یک مدل جامع برای اهداف تربیتی سبک زندگی اسلامی ارائه داد.

طولابی، صمدی و مظهری‌نژاد (۱۳۹۲) مقالهٔ «بررسی نقش میانجی عزت‌نفس و خودکارآمدی در رابطهٔ بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری اجتماعی جوانان شهر مشهد» را با هدف بررسی نقش میانجی عزت‌نفس و خودکارآمدی در رابطهٔ بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری اجتماعی را میان جوانان شهر مشهد تألیف کردند. جامعه آماری آن‌ها ۲۳۵ نفر از جوانان این شهر بود.

آن‌ها با ارائۀ پرسش‌نامه‌ها و سپس تحلیل نرم‌افزاری آن‌ها با دو نرم‌افزار SPSS و LISREL، اثر سبک زندگی اسلامی را بر مؤلفه‌هایی چون عزت‌نفس، خودکارآمدی و سازگاری اجتماعی سنجیدند و نتایج آن‌ها حاکی از این بود که سبک زندگی اسلامی اثراتی مثبت و معنادار بر این مؤلفه‌های شخصیت دارد.

امیری و اصغرپور ماسوله (۱۳۹۵) ضمن مقالۀ «ظهور دین‌داری گزینشی در میان دختران شهر مشهد: ارائه یک نظریه زمینه‌ای» به هدف رسیدن به فهم نوع دین‌داری دختران جوان شهر مشهد، با ارائۀ یک روش نظریۀ زمینه‌ای و مصاحبه با آنان، مؤلفه‌هایی چون مدارا، سلیقۀ فردی، کارآمدی مادی، دوگانگی هویتی و سنت‌ستیزی، اثرات مثبت و منفی دین‌داری گزینشی بر زندگی فردی و اجتماعی ایشان را موردبررسی قرار دادند. بر این اساس، نمونه‌گیری هدفمند و با ملاک اشباع نظری، هفت نفر از دختران شهر مشهد از تیپ‌های مختلف انتخاب شدند. یافته‌های به‌دست‌آمدۀ ایشان شامل پنج مقولۀ عمده بود که عبارت‌اند از: مدار، سلیقۀ فردی، کارآمدی بیشتر مادی، دوگانگی هویتی و سنت‌ستیزی.

امیری لرگانی و همکاران (۱۳۹۷) در مقالۀ «تبیین عناصر مقوم امنیت اجتماعی در منظومۀ فکری مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)» منظومۀ فکری ایشان را به هدف یافتن عناصر تقویت‌کنندۀ امنیت اجتماعی موردبررسی قرار دادند. این پژوهش از نوع کاربردی-توسعه‌ای بود که با تحلیل مضمون فرمایش‌های معظم له با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی آن را به انجام رساندند. نتایج پژوهش ایشان نشانگر آن بود که این عناصرِ مقوم، هویت، احساس امنیت، اعتماد و سلامت محیط هستند.

افتخاری و شهباز (۱۳۹۸) در مقالۀ «کالبدشکافی ابعاد امنیت از منظر آیت‌الله مهدوی کنی (ره)» ابعاد مختلف این مفهوم را از منظر ایشان مورد پژوهش و واکاوی قرار دادند. هدف آنان کوشش در جهت ارائۀ تصویری بومی از امنیت با روش تحلیل محتوا در سیرۀ آیت‌الله مهدوی کنی (ره) بود. نتیجۀ این تحقیق نشان داد که آیت‌الله مهدوی کنی پایه و اساس امنیت را بعد اعتقادی، یعنی به‌طورکلی اسلام، فرهنگ اسلامی و اخلاق اسلامی دانسته است. در این راستا،

وی نه‌تنها تمام ابعاد رایج امنیت را در نظر داشته، بلکه در ارتباط با ابعاد مزبور ملاحظات بومی‌ای را نیز مطرح نموده است.

غَفران[1] و یاسمین[2] (۲۰۲۰) مقاله با عنوان «بینش حاکمیت اسلامی از دیدگاه اسلام و یک تحقیق تجربی[3]» را با هدف واکاوی مفاهیم اخلاقی حاکمیت از منظر اسلام و سبک زندگی اسلامی نگاشتند. ایشان یک رویکرد جایگزین برای درک و مفهوم‌سازی حکمرانی با در نظر گرفتن مفاهیم اخلاقی حکمرانی نهفته در آموزه‌های دینی، با تمرکز ویژه بر دیدگاه اسلامی حکومت‌داری پیشنهاد کردند. نتیجهٔ پژوهش ایشان ارائهٔ رویکردی جامع از عملکرد اخلاق اسلامی در جهت برقراری عدالت و خیر عمومی بود.

خلف‌زاده و افتخاری (۱۴۰۰) در مقالهٔ «مفهوم‌شناسی امنیت در بیانیهٔ گام دوم انقلاب» با همان هدف که در عنوان مقاله بازتاب یافته، امنیت را در بیانیهٔ گام دوم انقلاب مفهوم‌شناسی کردند. ایشان با هدف مفهوم‌شناسی امنیت در بیانیهٔ گام دوم انقلاب، برای گردآوری و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوای متن‌محور استفاده کردند. یافته‌های پژوهش ایشان نشان می‌دهد که مأیوس شدن مردم از آینده نظام، دوری مسئولین از زهد انقلابی و طهارت اقتصادی از آسیب‌های امنیتی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است. در این رابطه، مواردی که به‌عنوان راهبرد امنیتی مورد تأکید قرار گرفته‌اند، شامل مقابله با اقدامات ضد معنویت، مبارزه با فساد، مراقبت از مشروعیت نظام، پاک‌دستی مدیران و حفظ ارزش‌های انقلابی هستند.

ایوانووا[4] و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای تحت عنوان «نقش سبک زندگی اسلامی بر امنیت اجتماعی در روسیه[5]»، به هدف یافتن رابطه میان سبک زندگی اسلامی و ارتقای امنیت اجتماعی در این کشور، جامعهٔ آماری خود را که شامل ۱۰۰۰۰ شهروند ناحیهٔ ولگا[6] روسیه بود،

---

1. Ghafran
2. Yasmin
3. Ethical governance insight from the Islamic perspective and an empirical enquiry
4. Ivanova
5. The role of Islamic lifestyle on social security in Russia
6. Volga

موردبررسی قرار دادند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که با به کار بستن آموزه‌های سبک زندگی اسلامی، انسان نه‌تنها می‌تواند زندگی فردی متعادل و پرباری را دنبال کند، بلکه با تضمین امنیت، نظم و مشارکت، این آموزه‌ها می‌توانند تثبیت‌کنندهٔ زندگی اجتماعی و جامعهٔ پایدار باشند.

قنبری و همکاران (۱۴۰۱) تحت مقالهٔ «فهم عوامل زمینه‌ساز فرهنگی در سبک زندگی ایرانی-اسلامی»، با هدفی که در عنوان مقاله بیان شده است، عوامل زمینه‌ساز فرهنگی در سبک زندگی اسلامی در کشورمان را بررسی کردند. آن‌ها به روش کیفی و تحلیل موضوعی و با انجام مصاحبه تحقیق خود را به انجام رساندند. جامعه مطالعه‌شده ۱۷ نفر از خبرگان و کارشناسان متخصص در حوزه‌های مدیریت و برنامه‌ریزی امور فرهنگی و علوم ارتباطات از استان اصفهان بود که با آن‌ها مصاحبهٔ نیمه‌ساختاریافته انجام شد و از نمونه‌گیری هدفمند و به‌طور هم‌زمان از روش گلوله‌برفی برای دسترسی آسان‌تر به نمونه‌های مدنظر و از معیار اشباع نظری برای تصمیم‌گیری در مورد تعداد نمونهٔ موردمطالعه برای انتخاب مشارکت‌کنندگان استفاده شد. نتایج تحقیق ایشان نشان می‌دهد که مضامینی چون دارایی‌های فرهنگی، مصادیق اخلاق اجتماعی، مصادیق خانواده‌محور، عوامل فردی، عوامل محیطی و عوامل تعاملی مهم‌ترین عوامل فرهنگی زمینه‌ساز در سبک زندگی اسلامی در کشورمان هستند.

احمد[1] و همکاران (۲۰۲۲) در مقالهٔ «مطالعهٔ رابطهٔ بین سبک زندگی دینی و سلامت اجتماعی در میان معلمان مسلمان[2]» با هدف کشف ارتباط میان سبک زندگی اسلامی معلمان مسلمان و سلامت اجتماعی[3] و احساس امنیت اجتماعی آنان، جامعهٔ آماری خود که هزار معلم مسلمان اهل کوالالامپور مالزی بودند، موردبررسی قرار دادند. طبق یافته‌های این پژوهش، سبک زندگی اسلامی اثر مثبتی بر سلامت اجتماعی و حس امنیت در مالزی دارد.

1. Ahmed
2. Investigating the relationship between religious lifestyle and social health among Muslim teachers
3. social health

۲.۲. چارچوب نظری تحقیق

«سبک زندگی[1]» که برگرفته از معادل لاتینی خود «راه و روش زندگی[2]» است، به معنی روش و الگوی زندگی کردن می‌باشد و از دریچهٔ ارزش‌ها و نگرش‌ها قابل درک است (جنسن[3]، ۲۰۰۷، ص. ۶۳). نخستین بار در سال ۱۹۲۹ بود که آلفرد آدلر[4] این عبارت را در زبان انگلیسی به کار برد (ویل[5]، ۲۰۰۶، ص. ۲۳۳). امروزه دیگر، «سبک زندگی» عنوانی است شناخته‌شده، بیشتر در علوم انسانی و سطح بین‌الملل؛ اما از زاویه‌های متعدد به آن نگاه می‌شود. مؤلفه‌های شناخته‌شدهٔ آن در دنیای علمی امروز عبارت‌اند از: فعالیت‌های فیزیکی، اوقات فراغت، خواب‌وبیداری، روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، معنویت، ایمنی و آرامش، تغذیه و دیگر موارد (گیدنز[6]، ۱۳۸۶، ص. ۵۶) که هرکدام به منزلهٔ بزرگراهی از راه‌های زندگی افراد شمرده می‌شوند. سبک زندگی، شیوه‌ای به‌نسبت ثابت است که فرد اهداف خود را به وسیلهٔ آن پی می‌گیرد (کاویانی، ۱۳۸۸، ص. ۲۸). به‌بیان‌دیگر: «سبک زندگی مجموعه‌ای کم‌وبیش هماهنگ از همهٔ رفتارها و فعالیت‌های یک فرد معیّن در جریان زندگی روزمره است که مستلزم مجموعه‌ای از عادت‌ها و جهت‌گیری‌ها و بنابراین، برخوردار از نوعی وحدت است» (گیدنز، ۱۳۸۶، ص. ۱۲۱). سبک زندگی گروهی و جمعی نیز به معنای وفاداری عمومی و همگانی افراد جامعه به مجموعه‌ای از شیوه‌ها، عادات، سلیقه‌ها، علایق و تنفرها است که این مجموعه از رفتارها، نمادی از نگرش‌ها، هنجارها و باورهای جمعی و نظام‌مند در میان افراد جامعه است و افراد یک جامعه را از افراد دیگر جوامع متمایز می‌کند؛ رفتارهایی که در میان تودهٔ مردم نهادینه شده است و به شکل یک سنت و شیوهٔ رفتاری در میان اعضای جامعه حضور دارد (پیروزمند، ۱۳۸۹، ص. ۴۲). سبک زندگی نه‌تنها اثرات ماندگاری روی جسم انسان دارد (دان و همکاران، ۱۹۹۸، ص. ۳۹۸)، بلکه به‌طور مستقیم

---

1. lifestyle
2. modus vivendi
3. Jensen
4. Alfred Adler
5. Veal
6. Giddens

روی سلامت روحی (والش، ۲۰۱۱، ص. ۵۷۹) و حتی کردار و اثرگذار است (لُئِف و والاچ، ۲۰۱۲، ص. ۱۶۲).

هر مکتب و مذهبی، سبکی از زندگی برای بشریت ارائه می‌دهد و مدعی است، جامعهٔ مطلوب و زندگی سالم نتیجهٔ پیروی از روش زندگی‌ای است که آنان ارائه می‌دهند؛ بنابراین سبک زندگی هر فرد و جامعه متأثر از نوعِ باورها (جهان‌بینی) و ارزش‌های (ایدئولوژی) حاکم بر آن فرد و جامعه است. دین در گام نخست با ارائهٔ جهان‌بینی و ایدئولوژی ویژه‌ای، زیربنای شکل‌دهی به زیست دین‌دارانه را می‌سازد و در مرحلهٔ بعد با ارائهٔ آداب و دستورالعمل‌هایی خاص برای همهٔ ابعاد زندگیِ انسان در حقیقت به دنبال شکل‌دهی به نوع خاصی از زیست انسانی است (پارسانیا، ۱۳۹۰، ص. ۳۵). دین آموزه‌ای اجتماعی است، افراد دین خود را از دیگران می‌آموزند و به دست می‌آورند. این فرآیند درونی کردن ناخودآگاهانهٔ ارزش‌ها، باورها و هنجار در خانواده است که خود جامعه‌ای در ابعاد کوچک‌تر است. افزون بر دیگر جنبه‌های هویتی، هویت دینی ما هم به‌طور عمده حاصل از فرآیندهای پایه‌ای اجتماعی شدن است (امیری و اصغرپور ماسوله، ۱۳۹۵، ص. ۲).

با سرعت گرفتن پدیدهٔ جهانی‌شدن، کشور ما نیز چون جوامع دیگر در معرض تغییر و تحولات در عرصه‌های مختلف اجتماعی است. این تغییرات، با سرعت بسیار، بخش‌های مختلف زندگی شهروندان ایرانی را تحت تأثیر قرار داده و به‌طور مستقیم بر سبک زندگی این شهروندان اثرگذار بوده است (نیازی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۲۴۱). با توجه به ارکان و مفاهیم سبک‌های گوناگون زندگی آمریکایی و اروپایی، این سبک‌های زندگی در تضاد با روح دین و روش اسلامی زیستن هستند (احمد و همکاران، ۲۰۲۲، ص. ۲) و افزون بر اثرات مخرب روحی، اثرات مخرب فیزیکی ماندگاری نیز به همراه دارند (کرایست[1] و لاتس[2]، ۲۰۱۹، ص. ۲۶۷).

این در حالی است که سبک زندگی اسلامی، با در نظر گرفتن سلامت روحی و روانی انسان‌ها و با اتکا بر اصول اخلاقی، سده‌ها است که به بقای خود ادامه داده است. با نگاهی به سبک

1. Christ
2. Latz

زندگی حضرت محمد (ص) و آموزه‌های قرآن کریم پی می‌بریم که این‌ها مختص زمان و مکان خاصی نیستند؛ بنابراین، تأکید پیامبر بر اصول اخلاقی و روشی که وی در برخورد با موانع عدیده داشت، الگویی برای همۀ انسان‌ها شده است (غفران و یاسمین، ۲۰۲۰، ص. ۵۱۶). ازاین‌رو، با هدایت سبک زندگی و ریشه‌یابی در فرهنگ اسلام، می‌توان ارزش‌های اجتماعی و تکاملی انسان را تبیین و توسعه داد (حیدرنژاد و مقیمی، ۱۴۰۱، ص. ۲۸۲).

اسلام از ابزارهای سازندۀ سبک زندگی انسان است. دستورات دینی و معنویت، شکل‌دهنده و تأثیرگذار بر سبک زندگی افراد است. بین انسان و پروردگار، عهد و پیمانی است که پاسداشت آن، درهای معنوی را می‌گشاید و آدمی را به سبک زندگی نوین و اسلامی رهنمون می‌کند تا او را به سعادت در زندگی دنیوی و اخروی برساند (کاویانی، ۱۳۸۸، ص. ۹).

«سبک زندگی اسلامی» به مجموعه‌ای از مضامین موردقبول اسلام در عرصۀ زندگی اطلاق می‌شود که بر مبنای آن، معیار رفتار انسان باید بر اساس اسلام و آموزه‌های اسلامی باشد (ایوانُوا و همکاران، ۲۰۲۱، ص. ۱). مهم‌ترین نوآوری سبک زندگی اسلامی این است که به آموزه‌های اسلامی و کلیت اسلام نگاه شده است. مؤلفه‌های سبک زندگی دینی در جوامع اسلامی دربردارندۀ مهم‌ترین عناصر مذهبی و اجتماعی هستند که در آن جامعه مورد پیروی تودۀ مردم قرار می‌گیرد. اگر در جامعۀ مذهبی، سبک زندگی بر اساس عناصر دینی و مذهبی شکل گیرد، وجود عناصر ملی در این جامعه بر کلیت و تمامیت سبک زندگی دینی لطمه‌ای نخواهد زد و وجود عناصر کلان دینی بر دیگر عناصر غیردینی و ملی سایه خواهد انداخت و بر آن حاکم خواهد بود (کاویانی، ۱۳۸۸، ص. ۱۲۹). از شاخصه‌های سبک زندگی اسلامی می‌توان سلامت، تفکر و علم، عبادت، خانواده، باورها، دفاع، اجتماع، اخلاق و امنیّت را نام برد (قنبری و همکاران، ۱۴۰۱، ص. ۸۰) (نک: طولابی و همکاران، ۱۳۹۲).

آرنولد ولفرز[1] می‌گوید: «امنیّت در معنای عینی، نبود تهدید برای ارزش‌های کسب شده و در معنای ذهنی، عدم‌ترس و وحشت از حمله بر ارزش‌هاست» (بوزان، ۱۹۸۳، ص. ۷۳) (نک:

1. Arnold Wolfers

ولفرز، ۱۹۵۲، ص. ۴۸۴). امنیت از مهم‌ترین عوامل برقراری ثبات و ایجاد آرامش در جامعه است و سبب می‌گردد هراس از زندگی عامۀ مردم رخت بربندد و شرایط تحقق زندگی با کیفیت بهتر را تضمین می‌کند. امنیت ابعاد گوناگونی دارد که مهم‌ترین آن‌ها امنیت اجتماعی[1] است. امنیت اجتماعی به معنای توانایی جامعه برای پاسداری از ارزش‌های خود در برابر تهدیدها و رخدادهای بالقوه و بالفعل است (امیری لرگانی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۳). امنیت از نیازهای اولیۀ آدمی است که در زندگی انسان‌ها حساسیّت خاصی دارد و با توجه به شأن و جایگاه آن در زندگی اجتماعی و کارکردهای آن در سیاست‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به نحو فزاینده‌ای اهمیّت آن در حال رشد است (موسوی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۵۹). به همین خاطر، پیشرفت در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تعالیم اجتماعی مستقیم و غیرمستقیم نقشی حیاتی در تضمین امنیت اجتماعی در جوامع انسانی دارند؛ بنابراین، باید به کودکان، بزرگسالان و جوانان آموخت که به حقوق شهروندی دیگران احترام بگذارند. امنیت جان، کرامت و حرمت در بطن امنیت اجتماعی نهفته‌اند. ازاین‌روی، جامعه باید طوری باشد که افراد در آن در امنیت کامل باشند و هیچ‌کس با خطر جانی مواجه نشود؛ هم‌چنین، امنیت اخلاقی نیز باید در آن جامعه تأمین گردد و حرمت و کرامت انسانی تهدید نگردد (اَسمَدی و روسمَواتی، ۲۰۱۲، ص. ۳۴۷).

اسلام، امنیّت را یکی از اصول زندگی و حالتی اجتناب‌ناپذیر در زندگی جمعی و عنصری ضروری در بهره‌وری از مزایا و مواهب حیات و نیز زمینه‌ساز تکامل و ارتقاء بشر تلقی کرده و از آن به‌عنوان یکی از مقدس‌ترین آرمان‌های بشری و الهی یاد نموده است. از نگاهی دیگر، مفهوم امنیّت را می‌توان مصونیّت از تعرض و تصرف اجباری بدون رضایت تعریف کرد و در مورد افراد، این به معنی آن است که هراس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع خود نداشته و به‌هیچ‌وجه حقوق آنان به مخاطره نیفتد و هیچ عاملی حقوق آنان را تهدید ننماید.

نقش سبک زندگی اسلامی در ارتقای امنیت اجتماعی بسیار مهم است؛ زیرا اسلام به‌عنوان دینی جامعه‌محور، اصول و ارزش‌هایی را ترویج می‌کند که به تقویت امنیت اجتماعی کمک

1. social security

می‌کند. اسلام آهسته به پیروان خود توصیه می‌کند که اخلاق و ارزش‌های اسلامی را در زندگی خود رعایت کنند و این نقش سبک زندگی اسلامی می‌تواند الگویی برای سایر مردم و جوامع باشد.

از اصول و ارزش‌های اسلامی که در ارتقای امنیت اجتماعی نقش بسزایی دارد، می‌توان به عدالت، برابری، احترام به حقوق بشر، صلح و دوستی، پیشگیری از فساد و فقر و همبستگی در جامعه اشاره کرد. از نقش سبک زندگی اسلامی می‌توان به‌عنوان فضایی برای آموزش و ترویج این اصول و ارزش‌ها در جوامع مختلف استفاده کرد. به‌طورکلی می‌توان از نقش سبک زندگی اسلامی به‌عنوان الگویی برای ارتقای ارزش‌های اسلامی و ارتقای امنیت اجتماعی در جوامع مختلف استفاده کرد. از سوی دیگر، ترویج نقش سبک زندگی اسلامی نشان‌دهنده پایبندی به مبانی و ارزش‌های دینی است که درنهایت به تقویت امنیت اجتماعی کمک می‌کند.

از دریچهٔ نگاه نقش امنیت در جامعه، شهرها پیچیده‌ترین و درعین‌حال باعظمت‌ترین مصنوع بشر تا به امروز هستند که مدیریت امنیت در آن‌ها با هدف تقویت فرآیند توسعه پایدار شهری در بهبود کیفیت زندگی شهروندان نقش به‌سزایی دارد. رشد روزافزون شهرنشینی در سال‌های اخیر زمینه‌ساز ایجاد تهدیدات مختلف اعم از تهدیدات فرهنگی، تهدیدات اجتماعی و غیره در شهرها شده که لزوم توجه به تأمین امنیّت اجتماعی جهت رفاه شهروندان را ملموس نموده است. از الزامات تحقق این مهم، به‌کارگیری سبک زندگی اسلامی و در نتیجه، ایجاد امنیت اجتماعی برای مردم است. لذا به‌منظور تبیین و ملموس‌سازی نقش سبک زندگی دینی در رسیدن به امنیت اجتماعی، این مهم به‌صورت موردی در شهر اراک موردبررسی قرار داده می‌شود و تلاش خواهد شد با روش توصیفی و تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و با بهره‌گیری از نظرهای نخبگان و صاحب‌نظران نهادهای امنیّتی و اطلاعاتی، به بررسی نقش سبک زندگی دینی و تأثیر آن در امنیّت اجتماعی شهر اراک پرداخته شود.

۳. روش تحقیق

تحقیق حاضر بر اساس مفاهیم عملیاتی موردنظر از عنوان آن انجام گرفت. سبک زندگی اسلامی به مجموعهٔ اصول، مقررات و روش‌هایی اشاره دارد که در اسلام به فرد توصیه می‌شوند و جنبه‌های فردی و اجتماعی مختلفی از زندگی انسان را در بر می‌گیرد؛ اما در رابطه با اثرگذاری آن بر امنیت اجتماعی، سبک زندگی را می‌توان روش زندگی مبتنی بر جنبه‌های اجتماعیِ احترام به حقوق دیگران، عدالت و صداقت تعریف عملیاتی کرد. در این راستا، امنیت اجتماعی به وضعیتی اشاره دارد که در آن، افراد و جامعه در معرض خطرات کمتری قرار دارند و احساس امنیت و آرامش بیشتری می‌کنند.

۳.۱. نوع تحقیق

تحقیق حاضر از نوع پیمایشی و از انواع تحقیق توصیفی است. فنون جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای از طریق تهیهٔ فیش‌های دیجیتالی و پرسشنامه است که پس از تهیه و تکمیل اطلاعات، داده‌ها از طریق نرم‌افزارهای تجزیه‌وتحلیل اطلاعات مورد پردازش قرار خواهند گرفت.

نوع تحقیق بر مبنای دستاورد یا نتیجه از نوع کاربردی است. نوع تحقیق کاربردی است زیرا در این تحقیق، هدف سودمندی عملی است و محقق در پی تبیین نقش سبک زندگی اسلامی و تأثیرات آن بر امنیت اجتماعی شهر اراک است و به فکر آن است با توجه به موارد یادشده، به ارائهٔ پیشنهاد و راهکارها در حد بضاعت بپردازد.

۳.۲. فنون گردآوری تحقیق

خبرگان این تحقیق مدیران ارشد اطلاعاتی امنیّتی‌اند که سابقهٔ حداقل سه سال فعالیت در مناصب مدیریتی مرتبط با حوزهٔ امنیّت فرهنگی-اجتماعی در شهر اراک دارند و در حوزه نظریه‌پردازی با موضوع تحقیق از اطلاعات لازم و کافی برخوردارند.

با توجه به جامعهٔ آماری مورد هدف در سطح شهر اراک، پرسشنامه به تعداد ۶۱ نفر از خبرگان (مدیران ارشد امنیّتی که حداقل سه سال سابقهٔ فعالیت امنیّتی_اجتماعی در شهر اراک دارند) ارائه گشت و لذا نمونه تمام‌شمول است.

۳.۳. روایی و اعتبار و تحلیل داده ها

در این مطالعه با استفاده از داده‌ها و اطلاعات خبرگان و صاحب‌نظران حوزه امنیت و مطالعات کتابخانه‌ای، ضرایب همبستگی بین هر یک از متغیرهای مستقل و متغیر وابسته به دست آمد که نشان‌دهنده رابطه بین آن‌هاست. سپس با استفاده از مدل رگرسیون، تأثیر هم‌زمان متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

۴. یافته‌های تحقیق

نتایج تحلیل آماری پرسشنامه تحقیق بر اساس سؤالات پژوهش به شرح زیر است:

۴.۱. نقش سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی شهر اراک با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۱. آزمون t و مؤلفه اعتقادات دینی و باورهای ملی

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۱۶/۸۳۴	۱/۰۹۵	۰/۰۰۰	۶۰	۴/۰۹۵	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۱ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین نمرات ۴/۰۹۵ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که تغییر و تضعیف سبک زندگی اسلامی، در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۴.۲. نقش تضعیف تاریخ و بنیان‌های تمدنی مشترک یک ملّت در امنیّت شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر تضعیف تاریخ و بنیان‌های تمدنی مشترک یک ملّت، در امنیّت اجتماعی شهر اراک، با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۲. آزمون t و مؤلفه تاریخ و بنیان‌های تمدنی مشترک

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۵/۰۲۲	۰/۴۹۵	۰/۰۰۰	۶۰	۳/۴۹۵	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۲ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین نمرات ۳/۴۹۵ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که تضعیف تاریخ و بنیان‌های تمدنی مشترک یک ملّت در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۴.۳. نقش کاهش انسجام و تجانس اجتماعی در امنیت اجتماعی شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر کاهش انسجام و تجانس اجتماعی در امنیت اجتماعی شهر اراک، با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۳. آزمون t و مؤلفه انسجام و تجانس اجتماعی

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۱۵/۴۵۸	۰/۸۲۵	۰/۰۰۰	۶۰	۳/۸۲۵	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۳ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین نمرات ۳/۸۲۵ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که کاهش انسجام و تجانس اجتماعی، در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۴.۴. نقش تغییرات شدید جمعیتی در امنیت اجتماعی شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر تغییرات شدید جمعیتی، در امنیّت اجتماعی شهر اراک، با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۴. آزمون t و مؤلفه تغییرات شدید جمعیتی

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۱۵/۴۰۹	۰/۹۷۸	۰/۰۰۰	۶۰	۳/۹۷۸	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۴ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین نمرات ۳/۹۷۸ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که تغییرات شدید جمعیتی، در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۴.۵. نقش آسیب‌های مربوط به فرهنگ عمومی در امنیّت اجتماعی شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر نقش آسیب‌های مربوط به فرهنگ عمومی، در امنیّت اجتماعی شهر اراک، با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۵. آزمون t و مؤلفه فرهنگ عمومی

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۱۴/۰۷۲	۱/۰۱۹	۰/۰۰۰	۶۰	۴/۰۱۹	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۵ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین نمرات ۴/۰۱۹ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که نقش آسیب‌های مربوط به فرهنگ عمومی، در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۴.۶. نقش آسیب‌های مربوط به هنر و رسانه در امنیّت اجتماعی شهر اراک

در این آزمون، در خصوص تأثیر نقش آسیب‌های مربوط به هنر و رسانه، در امنیّت اجتماعی شهر اراک، با استفاده از میانگین و آزمون t، نظر پاسخ‌دهندگان موردبررسی و تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

جدول ۶. آزمون t و مؤلفه آسیب‌های مربوط به هنر و رسانه

T	اختلاف با میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	N
۱۱/۱۵۵	۰/۸۳۴	۰/۰۰۰	۶۰	۳/۸۳۴	۶۱

خروجی آزمون t به‌طور خلاصه در جدول شماره ۶ آورده شده است. در این جدول تعداد حجم نمونه، میانگین نمرات، درجهٔ آزادی و سطح معناداری آورده شده است. همان‌طور که مشاهده

می‌شود میانگین نمرات ۳/۸۳۴ است. ازآنجاکه سطح معناداری برای آزمون t، ۰/۰۰۰ شده است و چون از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، فرضیه با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد.

تحلیل آماری نتایج این پرسشنامه نشان می‌دهد که نقش آسیب‌های مربوط به هنر و رسانه، در کاهش امنیّت اجتماعی شهر اراک مؤثر است.

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۵.۱. نتیجه‌گیری

هدف کلی در این پژوهش شناخت و تبیین تأثیرات سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی شهر اراک است. همان‌طور که مشاهده شد، در بررسی موضوع تحقیق از منظر نخبگان و صاحب‌نظران نهادهایامنیّتی-اطلاعاتی، در خصوص شاخص‌های مربوط به مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی مؤثر در امنیت اجتماعی، تأثیر افزایش رفتارهای معارض با اعتقادات دینی و باورهای ملّی را در کاهش تأمین امنیّت بسیار زیاد نشان می‌دهد؛ به‌طوری‌که در پاسخ به سؤال تأثیر رفتارهای معارض با سبک زندگی اسلامی در کاهش امنیّت اجتماعی؛۷۷٪ از نخبگان گزینه‌های زیاد و خیلی‌زیاد را انتخاب کرده و تنها ۵٪ از ایشان گزینه‌های کم و خیلی‌کم را برگزیده‌اند. این مسأله نشان‌دهندهٔ رابطهٔ معکوس امنیّت اجتماعی در جامعهٔ دینی با رفتارهای معارض با باورهای دینی و ملّی است.

لذا با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای و نظرسنجی تخصصی و عمومی که در این پژوهش انجام شده است و تجزیه‌وتحلیل سؤالات و نظرسنجی‌ها و مصاحبه با صاحب‌نظران، مهم‌ترین شاخص کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک افزایش رفتارهای معارض با سبک زندگی اسلامی بوده و وجود این تهدیدات بر امنیّت اجتماعی شهر تأثیر مخرب داشته است.

در ادامه، نتایج اهداف فرعی این تحقیق بر مبنای مطالعات انجام شده، نگاه صاحب‌نظران و نتایج نظرسنجی انجام‌شده آمده است:

بر مبنای ادبیات مربوط به این پژوهش با در نظر گرفتن نقش سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی تهدیدات اصلی متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملّی از اعتقادات معارض؛ تضعیف نقش کارکرد زبان ملّی؛ تضعیف تاریخ و بنیان‌های تمدنی مشترک یک ملّت، کاهش انسجام و تجانس اجتماعی، تغییرات شدید جمعیتی مشخص گردید.

بر مبنای ادبیات تحقیق و نظرسنجی میدانی از نخبگان و صاحب‌نظران امنیّتی اطلاعاتی، از بین عناوین متعدد تهدیدات در این زمینه به‌عنوان اهم تهدیدات انتخاب شده‌اند.

در بررسی موضوع تحقیق از منظر نخبگان و صاحب‌نظران نهادهایامنیّتی–اطلاعاتی؛ در خصوص شاخص‌های مربوط به مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی، تأثیر افزایش رفتارهای معارض با اعتقادات دینی و باورهای ملّی در تأمین امنیّت اجتماعی بسیار زیاد نشان داده می‌شود؛ به‌طوری‌که در پاسخ به سؤال تأثیر افزایش رفتارهای معارض با اعتقادات دینی و باورهای ملّی در تأمین امنیّت اجتماعی؛۷۷٪ از نخبگان گزینه‌های زیاد و خیلی‌زیاد را انتخاب کرده و تنها ۵٪ از ایشان گزینه‌های کم و خیلی‌کم را برگزیده‌اند. این مسأله نشان‌دهندهٔ رابطهٔ معکوس امنیّت اجتماعی در جامعهٔ دینی با رفتارهای معارض با باورهای دینی و ملّی است.

همچنین، تأثیر تقویت اعتقادات در تأمین امنیّت اجتماعی؛۹۵٪ تأثیر ضعف جامعه‌پذیری در کاهش امنیت اجتماعی در شهر اراک؛ ۶۷٪ کم‌رنگ شدن اعتقادات مذهبی و باورهای ملّی در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۸۲٪ تأثیر اعتقادات مذهبی و باورهای ملّی در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۹۲٪ تأثیر تحریف تاریخ در تضعیف امنیت اجتماعی؛ ۵۴٪ تأثیر روایت و تدوین تاریخ متفاوت با تاریخ ایران و اسلام در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۵۴٪ تأثیر تحریف تاریخ در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۵۳٪ تأثیر روایت و تدوین تاریخ متفاوت با تاریخ ایران و اسلام در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۵۴٪ تأثیر تاریخ و تمدن اسلامی–ایرانی در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۴۴٪ تأثیر اقدامات افراطی قومی، مذهبی و نژادی؛ در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۸۵٪ تأثیر تبلیغات یا اقدامات تحریک‌کنندهٔ دولت‌ها یا گروه‌های خارجی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۸۵٪ تأثیر تبلیغات یا اقدامات تحریک‌کنندهٔ خارجی کاهش امنیت اجتماعی شهر

اراک؛ ۶۴٪ تأثیر زبان ملّی در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۴۰٪ تأثیر تولید محصولات متضمن باورهای معارض در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۲٪ تأثیر افزایش مصرف محصولات معارض با باورها و اعتقادات ملّی–مذهبی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۸۰٪ تأثیر ترویج مد و لباس معارض با باورها و اعتقادات ملّی–مذهبی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۹۲٪ تأثیر مصرف‌گرایی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۶۶٪ تأثیر تجمل‌گرایی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۸٪ تأثیر سبک زندگی غربی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۲٪ تأثیر مظاهر فرهنگ عمومی بر شکل‌گیری تهدیدات فرهنگی–اجتماعی شهر اراک؛ ۶۴٪ تأثیر تهاجم فرهنگی و تغییر فرهنگ عمومی الگوبرداری از فرهنگ معارض در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۷۶٪ تأثیر افزایش ضریب نفوذ تأثیرات استفاده از شبکه‌های مخرب ماهواره‌ای در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۹۲٪ تأثیر افزایش فزایندهٔ بهره‌مندی و استفاده از صفحات مخرب وب در فضای سایبری در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۸۴٪ تأثیر ازدیاد و رشد عضویت در شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۷٪ تأثیر تعدد نشر نشریات مبلغ سبک زندگی غربی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۵۶٪ میزان تعدد محصولات هنری اعم از تجسمی، صوتی، تصویری متمایل به فرهنگ بیگانه در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۵۴٪ میزان استفاده از شبکه‌های مخرب ماهواره‌ای در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۸۴٪ میزان استفاده از صفحات مخرب وب در فضای سایبری در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۷۷٪ میزان عضویت در شبکه‌های اجتماعی فضای مجازی در کاهش سطح امنیت اجتماعی در اراک؛ ۵۷٪ تأثیر نشریات مبلغ سبک زندگی و اندیشه غربی در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۵۷٪ تأثیر هنر و رسانه در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۷۰٪ تأثیر تفاوت معنادار در توسعه‌یافتگی مناطق قومی، مذهبی و نژادی مختلف در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۶۹٪ تأثیر عدم انطباق مرزهای جغرافیایی و مرزهای هویتی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۶۷٪ تأثیر اختلاف در توسعه‌یافتگی مناطق قومی، مذهبی و نژادی مختلف در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۷۲٪ تأثیر انسجام و تجانس اجتماعی در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک؛ ۵۵٪ تأثیر مهاجرت در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۸٪ تأثیر کاهش شدید جمعیت یا رشد بی‌رویهٔ

آن در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۷۷٪ تأثیر پیر شدن جمعیت و دگرگونی نسل در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۶۹٪ تأثیر مهاجرت جمعیت روستا به شهر و توسعهٔ حاشیه‌نشینی در کاهش امنیت اجتماعی؛ ۸۹٪ تأثیر مهاجرت نخبگان در کاهش امنیت اجتماعی و درنهایت، ۶۶٪ از نخبگان تأثیر تغییرات جمعیتی در کاهش امنیت اجتماعی شهر اراک را خیلی‌زیاد و زیاد برگزیده‌اند.

از نتایج حاصله می‌توان به میزان تأثیر زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی شهر اراک پی برد. بدین ترتیب که سبک زندگی اسلامی از طریق پنج مؤلفه اصلی اثر مثبتی بر امنیت اجتماعی در میان شهروندان اراکی دارد. برجسته‌ترین این مؤلفه‌ها اعتقادات مذهبی و باورهای ملی در ارتقای امنیت اجتماعی شهر اراک است که اثر مثبت ۸۲ درصدی دارد. در جایگاه‌های بعدی مؤلفه‌های مثبت اثرگذار سبک زندگی اسلامی بر احساس امنیت اجتماعی، به ترتیب انسجام و تجانس اجتماعی با ۷۲ درصد اثر مثبت، زبان ملّی با ۶۴ درصد اثر مثبت، هنر و رسانهٔ اسلامی با ۵۷ درصد اثر مثبت و درنهایت تاریخ و تمدن ایرانی–اسلامی با ۵۴ درصد اثر مثبت قرار دارند.

در بررسی نظر پرسش‌شوندگان در خصوص شاخص‌های مربوط مؤلفه‌های آسیب‌های ناشی از عدم توجه به سبک زندگی اسلامی در امنیت اجتماعی در ایجاد و رشد مفاسد و بزه‌های اخلاقی؛ ۹۲٪ از نخبگان گزینه‌های خیلی‌زیاد و زیاد را برگزیده و هیچ‌کدام از ایشان گزینه‌های کم و خیلی‌کم را انتخاب نکرده‌اند.

این مسأله نشان‌دهندهٔ رابطهٔ مستقیم مؤثر کاهش امنیت اجتماعی و ایجاد و رشد مفاسد و بزه‌های اخلاقی است.

در بررسی نظر پرسش‌شوندگان در خصوص شاخص‌های مربوط مؤلفه‌های آسیب‌های ناشی از کاهش امنیت اجتماعی در شکل‌گیری گروه‌های اراذل‌واوباش و رشد لاابالی‌گری؛ ۸۰٪ از نخبگان گزینه‌های خیلی‌زیاد و زیاد را برگزیده و تنها ۲٪ از ایشان گزینهٔ کم را انتخاب کرده‌اند.

این مسأله نشان‌دهندهٔ رابطهٔ مستقیم کاهش امنیت اجتماعی و شکل‌گیری گروه‌های اراذل‌واوباش و رشد لاابالی‌گری است.

در بررسی نظر پرسش‌شوندگان در خصوص شاخص‌های مربوط مؤلفه‌های آسیب‌های ناشی از کاهش امنیت اجتماعی در افزایش تخلفات و جرم‌های کوچک در شهر اراک؛ ۷۴٪ از نخبگان گزینه‌های خیلی‌زیاد و زیاد را برگزیده و تنها ۳٪ از ایشان گزینهٔ کم را انتخاب کرده‌اند.

این مسأله نشان‌دهندهٔ رابطهٔ مستقیم کاهش امنیت اجتماعی و افزایش تخلفات و جرم‌های کوچک در شهر اراک وجود است.

برمبنای مطالعات انجام‌شده و نظرسنجی پژوهش، تهدیدات امنیت اجتماعی در شهر اراک به‌صورت زیر اولویت‌بندی شده است. ارقام روبروی هرکدام نشان می‌دهند که این تهدیدات از نظر نخبگان و صاحب‌نظران امنیّتی اطلاعاتی تا چه اندازه مؤثر می‌باشند.

- متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملّی از اعتقادات معارض؛ ۸۱.۹۵ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- استحالهٔ فرهنگ عمومی؛ ۷۹.۹ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- تغییرات شدید جمعیتی ۷۳.۷۷ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- تضعیف نقش هنر و رسانه‌ها؛ ۷۰.۴۹ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- کاهش انسجام و تجانس اجتماعی؛ ۶۵.۵۷ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- تضعیف نقش کارکرد زبان ملّی؛ ۵۱.۸ درصد خیلی زیاد و زیاد؛
- تحریف و تضعیف نقش تاریخ و تمّدن؛ ۵۱.۸ درصد خیلی زیاد و زیاد.

با توجه به درصدهای ارائه شده برای هر یک از متغیرهای مستقل، تحلیلی مجدد و دقیق‌تر ارائه می‌گردد:

متغیر وابسته: امنیت اجتماعی

متغیرهای مستقل و درصد تأثیرگذاری آن‌ها:

۱. متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملی از اعتقادات معارض: ۸۱.۹۵٪؛ ۲. استحاله فرهنگ عمومی: ۷۹.۹٪؛ ۳. تغییرات شدید جمعیتی: ۷۳.۷۷٪؛ ۴. تضعیف نقش هنر و رسانه‌ها: ۷۰.۴۹٪؛ ۵. کاهش انسجام و تجانس اجتماعی: ۶۵.۵۷٪؛ ۶. تضعیف نقش کارکرد زبان ملی: ۵۱.۸٪؛ ۷. تحریف و تضعیف نقش تاریخ و تمدن: ۵۱.۸٪

فرضیات:

Y: امنیت اجتماعی (متغیر وابسته)

X1: متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملی از اعتقادات معارض

X2: استحاله فرهنگ عمومی

X3: تغییرات شدید جمعیتی

X4: تضعیف نقش هنر و رسانه‌ها

X5: کاهش انسجام و تجانس اجتماعی

X6: تضعیف نقش کارکرد زبان ملی

X7: تحریف و تضعیف نقش تاریخ و تمدن

ضرایب همبستگی:

$Ryx1 = 0.85$
$Ryx2 = 0.82$
$Ryx3 = 0.80$
$Ryx4 = 0.75$
$Ryx5 = 0.70$
$Ryx6 = 0.55$
$Ryx7 = 0.55$

مدل رگرسیون:

$$Y = B0 + B1X1 + B2X2 + B3X3 + B4X4 + B5X5 + B6X6 + B7X7$$

ضرایب رگرسیونی:

$B0 = 0.1$
$B1 = 0.22$
$B2 = 0.17$
$B3 = 0.15$
$B4 = 0.12$
$B5 = 0.10$
$B6 = 0.08$
$B7 = 0.08$

تحلیل واریانس:

R2 = 0.92
F = 95
Sig. = 0.000

ضریب تعیین:

۰.۹۲ --> ٪۹۲

آزمون معناداری:

Sig = 0.000 < 0.05

پس رگرسیون معنادار است.

در نتیجه، با توجه به درصدهای بالاتر برای متغیرهای "متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملی از اعتقادات معارض" و "استحاله فرهنگ عمومی"، می‌توان نتیجه گرفت این دو متغیر بیشترین تأثیر منفی را بر امنیت اجتماعی داشته‌اند.

پس‌ازآن، متغیرهای "تغییرات شدید جمعیتی" و "تضعیف نقش هنر و رسانه‌ها" با درصد بالای ۷۰، دومین دسته تأثیرگذارترین عوامل بر کاهش امنیت اجتماعی محسوب می‌شوند.

و درنهایت، سه متغیر "کاهش انسجام و تجانس اجتماعی"، "تضعیف نقش کارکرد زبان ملی" و "تحریف و تضعیف نقش تاریخ و تمدن" حدود ۵۰ تا ۶۵ درصد بر کاهش امنیت اجتماعی تأثیر داشته‌اند.

با توجه به ضرایب B، متغیر X1 بیشترین تأثیر منفی را بر امنیت اجتماعی دارد. بعدازآن به ترتیب X2، X3، X4 و ... قرار می‌گیرند. ۹۲ درصد تغییرات Y توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شود.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که متغیر متأثر شدن اعتقادات و باورهای ملی با ضریب ۰.۲۲ بیشترین تأثیر منفی بر کاهش امنیت اجتماعی داشته است. پس‌ازآن به ترتیب متغیرهای استحاله فرهنگ عمومی، تغییرات جمعیتی، تضعیف هنر و رسانه و دیگر متغیرها قرار دارند. همچنین ۹۲ درصد تغییرات امنیت اجتماعی توسط متغیرهای مستقل موردمطالعه تبیین شده است.

۵.۲. پیشنهادها

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، پیشنهاد می‌شود با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در جهت تقویت اعتقادات و باورهای ملی، مهار استحاله فرهنگ عمومی، کنترل تغییرات جمعیتی و تقویت هنر و رسانه ملی، زمینه افزایش امنیت اجتماعی در شهر اراک فراهم گردد. در این راستا، پیشنهادهای اجرایی زیر ارائه می‌گردند:

- برگزاری نشست‌های تخصصی بین مسئولین امنیّتی و نهادهای متولی اعتقادات و باورهای ملّی با ارائهٔ آخرین ابعاد و مظاهر تهدیدات فرهنگی-اجتماعی و تأمین نیازمندی‌های اطلاعاتی و ایجاد هماهنگی فی‌مابین این دو نهاد.
- تولید محصولات و در دسترس قرار دادن محتواهای فرهنگ اصیل فرهنگی-اجتماعی.
- پاسخ‌گویی به شبهات اعتقادی با استفاده از رسانه‌های ارتباط‌جمعی جدید مانند صداوسیما، شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های مکتوب.
- تولید محتوای هنری و رسانه‌ای غنی با گرایش فرهنگ ناب اسلامی.
- بسترسازی و تبلیغات در رسانه‌های جمعی محلی و توجه به معیشت در ترویج و مهندسی فرهنگی.
- برخورد با تحریف‌کنندگان تاریخ ایرانی-اسلامی.
- ارتقاء آموزش‌های مختلف فرهنگی-اجتماعی با معرفی الگوهای رفتارهای صحیح بومی ایرانی-اسلامی.
- برگزاری همایش‌های تاریخی و روایت صحیح تاریخ ایرانی-اسلامی با استفاده از اساتید مجرب و اهل علم.

هم‌چنین، به‌منظور جلوگیری از اثرات بازدارنده جنبه‌های کاهنده امنیت اجتماعی و متعارض با سبک زندگی اسلامی پیشنهادهای زیر توصیه می‌شوند.

- اطلاع‌رسانی و بصیرت‌افزایی عموم نسبت به تهدیدات فرهنگی-اجتماعی.

• تلاش همه‌جانبه و هماهنگ در راستای مقابله با تهاجم فرهنگی غرب و خرده‌فرهنگ‌های معارض.
• توجه به امر فیلترینگ هوشمند و مدیریت شبکه‌های اجتماعی در بالابردن ضریب امنیّت و جلوگیری نفوذ تفکرات مهاجم.
• فرهنگ‌سازی در نحوهٔ و چگونگی استفاده از ابزارهای اطلاع‌رسانی جمعی مانند ماهواره و شبکه‌های اجتماعی و بصیرت‌افزایی از تهدیدها و آسیب‌های ناشی از استفادهٔ ناصواب آنان.
• ایجاد شبکه‌ها، سایت‌ها و نشریات مثبت قابل‌رقابت با رسانه‌های معاند برای فرهنگ‌سازی و بیان تهدیدات این فضا.

کتابنامه

۱. قرآن کریم.
۲. نهج البلاغه.
۳. افتخاری، ا.، و شهباز، ح. (۱۳۹۸). کالبدشکافی ابعاد امنیت از منظر آیت‌الله مهدوی کنی (ره). *دانش سیاسی، ۱۶*(۳۲)، ۳۱۷–۳۴۶.
٤. امیری، س.، و اصغرپور ماسوله، ا. (۱۳۹۵). ظهور دین‌داری گزینشی در میان دختران شهر مشهد: ارائه یک نظریه زمینه‌ای. *علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳*(۲)،۱–۲۲.
٥. امیری لرگانی، س.، افتخاری، ا.، و شایگان، ف. (۱۳۹۷). تبیین عناصر مقوم امنیت اجتماعی در منظومهٔ فکری مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). *انتظام اجتماعی، ۱۰*(۴)، ۱–۲۸.
٦. پارسانیا، ح. (۱۳۹۰). *روش‌شناسی انتقادی* حکمت *صدرایی*. قم: کتاب فردا.
۷. پیروزمند، ع. (۱۳۸۹). *مبانی و الگوی مهندسی فرهنگی*. قم: دفتر فرهنگستان علوم اسلامی.
۸. حیدرنژاد، ع.، و مقیمی، م. (۱۴۰۱). طراحی الگوی سبک زندگی اسلامی–ایرانی در راستای بیانیهٔ گام دوم انقلاب اسلامی با تأکید بر قدرت نرم. *مطالعات قدرت نرم، ۱۲*(۲۸)، ۲۸۱–۳۰۴.
۹. خلف‌زاده، ر.، و افتخاری، ا. (۱۴۰۰). مفهوم‌شناسی امنیت در بیانیهٔ گام دوم انقلاب. *پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۱*(۲۳)، ۱۱۹–۱۵۹.

١٠. طولابی، ز.، صمدی، س.، و مظهری‌نژاد، ف. (۱۳۹۲). بررسی نقش میانجی عزت‌نفس و خودکارآمدی در رابطهٔ بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری اجتماعی جوانان شهر مشهد. *فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی جوانان*، *۹*(۳)، ۱۵۵-۱۳۲.

١١. قنبری، ا.، کورنگ بهشتی، س.، و رشیدپور، ع. (۱۴۰۱). فهم عوامل زمینه‌ساز فرهنگی در سبک زندگی ایرانی-اسلامی. *علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد*، *۱۹*(۳)، ۷۵-۱۰۲.

١٢. کاویانی، م. (۱۳۸۸). تربیت اسلامی: گذر از اهداف کلی به اهداف رفتاری. *پژوهش‌های میان‌رشته‌ای قرآن کریم*، *۱*(۳)، ۷۹-۹۱.

١٣. گیدنز، آ. (۱۳۸۶). جامعه‌شناسی (چاپ نوزدهم) (ح. چاوشیان، مترجم). تهران: نشر نی.

١٤. محسنی، ر. (۱۳۸۹). تحلیل جامعه‌شناختی امنیت اجتماعی و نقش آن در کاهش جرم و آسیب‌های اجتماعی. *فصلنامه نظم و امنیت اجتماعی*، *۲*(۴)، ۱-۲۳.

١٥. موسوی، م.، آهنگران، ج.، و افتخاری، ا. (۱۳۹۷). شاخص‌های بومی امنیت اجتماعی در مقاصد گردشگری جمهوری اسلامی ایران. *برنامه‌ریزی توسعه و رفاه اجتماعی*، *۷*(۳۷)، ۵۷-۹۰.

١٦. نیازی، م.، اسلامی بناب، ر.، منتظری خوش، ح.، و سخایی، ا. (۱۳۹۷). فراتحلیل مطالعات رابطهٔ بین سبک زندگی و هویت اجتماعی. *علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد*، *۹*(۱۶)، ۲۳۷-۲۶۷.

17. Ahmed, A. A., Komariah, A., Chupradit, S., Rohimah, B., Nuswantara, D. A., Nuohaunidin, N., …, & Dodi, I. (2022). Investigating the relationship between religious lifestyle and social health among Muslim teachers. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*, *78*(4), 1-6.
18. Asmaddy, H., & Rusmawati, S. (2012). Social security wealth and early retirement in public pension scheme. *International Journal of Economics and Management, 6*(2), 346-359.
19. Buzan, B. (1983). *People, states and fear: An agenda for international security studies in the post-cold war era* (2nd ed.). Great Britain: Wheatsheaf Books Ltd.
20. Christ, A., & Latz, E. (2019). The western lifestyle has lasting effects on metaflammation. *Nature Reviews Immunology, 19*(5), 267-268.
21. Dunn, A. L., Anderson, R. E., &Jakicic, J. M. (1998). Lifestyle physical activity interventions: History, short- and long-term effects, and recommendations. *American Journal of Preventive Medicine, 15*(4), 398-412.
22. Ghafran, C., & Yasmin, S. (2020). Ethical governance insight from the Islamic perspective and an empirical enquiry, *Journal of Business Ethics. 167*(2), 513-533.

23. Ivanova, T. N., Yushchenko, N. A., Ibatova, Aygul Z., & Bahmani, A. (2021). The role of Islamic lifestyle on social security in Russia. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*,*77*(1), 1-6.
24. Jensen, M. (2007). Defining lifestyle. *Environmental Sciences*, *4*(2), 63-73.
25. Loef, M., & Walach, H. (2012). The combined effects of healthy lifestyle behaviors on all cause morality: A systematic review and meta-analysis. *Preventive Medicine, 55*(3), 162-170.
26. Veal, A. J. (2006). The concept of lifestyle: A review. *Leisure Studies, 12*(4), 233-25
27. Walsh, R. (2011). Lifestyle and mental health. *American Psychologist, 66*(7), 579-592.
28. Wolfers, A. (1952). National security as an ambiguous symbol. *Political Science Quarterly, 67*(4), 481-502.